

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, dnia 20 marca 2025 r.

Poz. 2807

UCHWAŁA NR VII/41/25 RADY GMINY TROSZYN

z dnia 19 lutego 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Troszyn na lata 2024- 2030

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021, poz. 1249 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Troszyn na lata 2024- 2030 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Troszyn.

§ 3. Traci moc uchwała NR XVIII/123/20 Rady Gminy Troszyn z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Troszyn na lata 2020- 2024.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady Gminy Troszyn

Zenon Marek Mierzejewski

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
GMINY TROSZYN
NA LATA 2024-2030

2024

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	6
II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE	6
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE	9
1. STOSOWANIE AGRESJI I PRZEMOCY PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNĄ ORAZ W ŚRODOWISKU RODZINNYM.....	9
2. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ W ŚRODOWISKU LOKALNYM	11
3. ANALIZA SWOT	18
4. POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB I RODZIN Z PROBLEMEM PRZEMOCY DOMOWEJ	19
IV. CELE I ZADANIA.....	26
V. ODBIORCY PROGRAMU	33
VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	33
VII. FINANSOWANIE PROGRAMU	34
VIII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU	34
SPIS TABEL I WYKRESÓW	36

WPROWADZENIE

Przemoc domowa jest poważnym, zataczającym coraz szersze kręgi problemem o dużej szkodliwości społecznej, który stanowi jedno z podstawowych zagrożeń dla rodziny i jej członków. Polega na jednorazowym albo powtarzającym się umyślnym działaniu lub zaniechaniu, wykorzystującym przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Najczęściej osobami, wobec których stosowana jest przemoc domowa, są kobiety i dzieci, nierzadko osoby starsze i z niepełnosprawnością, czasami mężczyźni. Zjawisko to występuje we wszystkich grupach społecznych niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej. Przemoc jest demonstracją siły i chęcią przejęcia kontroli nad drugą osobą, powoduje u osób jej doznających niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Dla dzieci doznających lub będących świadkami przemocy jej skutki są nieodwracalne i mogą objawiać się dopiero w życiu dorosłym.

W świetle polskiego prawa przemoc domowa jest przestępstwem, które w zależności od tego, czy ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigane z różnych artykułów kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, jest kwalifikowana jako przestępstwo polegające na fizycznym lub psychicznym znęcaniu nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny (art. 207 KK).

Podstawowym aktem prawnym, który określa w Polsce zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej i osób stosujących przemoc domową, jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W jej myśl za osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć osobę wobec której stosowana jest przemoc domowa:

- małżonka, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków;
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków;
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków;
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania;
- małoletniego.

Za osobę stosującą przemoc domową uznaje się z kolei osobę pełnoletnią, która dopuszcza się przemocy domowej, a za świadka przemocy domowej – osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Według zapisów ww. ustawy osobie doznającej przemocy domowej udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego; interwencji kryzysowej i wsparcia; ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej, zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego

w tym przedmiocie oraz zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania oraz informacji o dostępnych ww. formach wsparcia.

Wobec osób stosujących przemoc domową zakłada się z kolei stosowanie przewidzianych w ww. ustawie środków mających na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy domowej oraz programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. Na szczeblu gminnym obejmują one tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Niniejszy program został przygotowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Troszynie. Składa się on z kilku części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia programu.

Druga i trzecia część programu obejmują informacje ogólne na temat gminy oraz diagnozę zjawiska przemocy domowej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców oraz analizę ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz mieszkańców, w tym reprezentantów samorządu lokalnego.

Czwarta część programu, obejmująca przygotowany w formie zestawień tabelarycznych harmonogram, wyznacza obszary, cele, kierunki działań i niezbędne do podjęcia zadania, wskazując realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów oraz czas ich wdrożenia.

Piąta, szósta, siódma i ósma część programu zawierają informacje na temat jego odbiorców, przewidywanych efektów realizacji dokumentu, sposobu finansowania i wdrażania programu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Obowiązek Opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Troszyn na lata 2024-2030 wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej”.

Program pozostaje w zgodności z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 i ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Troszyn oraz umożliwia aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w oparciu o ogłaszane przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej programy osłonowe z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Na treść i realizację Programu mają również wpływ m.in. następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Troszyn jest gminą wiejską, położoną w województwie mazowieckim, w powiecie ostrołęckim. Sąsiaduje z 2 gminami powiatu ostrołęckiego – Czerwin i Rzekuń oraz 2 gminami powiatu łomżyńskiego w województwie podlaskim – Śniadowo i Miastkowo. Pod względem fizycznogeograficznym gmina leży w północno-wschodniej części Niziny Północnomazowieckiej, na Wysoczyźnie Ostrołęckiej pomiędzy doliną Dolnej Narwi a doliną Dolnego Bugu. Lasy stanowią 15% terenu gminy. Większe kompleksy leśne zlokalizowane są w południowo-zachodniej części gminy i należą do Nadleśnictwa Ostrołęka.

Gmina zajmuje powierzchnię 156,31 km², co stanowi 7,45% powierzchni powiatu. W jej skład wchodzi następujące sołectwa: Borowce, Budne, Choromany, Chrostowo, Dąbek, Dzbenin, Grucele, Janki Stare (Janki Stare, Rabędy), Janochy, Kamionowo (Kamionowo, Aleksandrowo), Kleczkowo, Kurpie Szlacheckie, Łątczyn, Mieczki-Abramy, Mieczki-Poziemaki, Mieczki-Ziemaki, Milewo-Łosie, Milewo-Tosie, Milewo Wielkie, Ojcewo, Opęchowo, Radgoszcz, Repki, Rostki (Rostki, Chrzczony), Sawały, Siemiątkowo, Troszyn, Trzaski, Wysocarz, Zamość, Zapieczne, Zawady, Żmijewek (Żmijewek Włościański, Żmijewek-Mans, Żmijewo-Zagroby) i Żyźniewo.

Siedziba władz gminy znajduje się w Troszynie, położonym w odległości 15 km od Ostrołęki, 30 km od Ostrowi Mazowieckiej, 40 km od Łomży, nieco ponad 130 km od Warszawy. Przez obszar powiatu ostrołęckiego przebiegają drogi krajowe – nr 53 łącząca Ostrołękę i Olsztyn, nr 61 łącząca Warszawę i Suwałki, nr 60 łącząca łukiem Ostrów Mazowiecką z Łęczycą oraz drogi wojewódzkie nr 614, nr 626, nr 544, nr 627, nr 645, nr 647 i nr 677. Przez samą gminę przebiegają: droga wojewódzka nr 627 Ostrołęka – Ostrów Mazowiecka oraz 10 dróg powiatowych. Przez obszar gminy prowadzą także szlaki kolejowe relacji Ostrołęka – Łapy – Białystok oraz Ostrołęka – Małkinia – Warszawa. Na terenie gminy zlokalizowana jest stacja kolejowa w miejscowości Kurpie Szlacheckie.

Na koniec 2023 r. gmina liczyła 4.510 mieszkańców, w tym 2.249 kobiet. Sytuacja demograficzna w ostatnich latach nie była korzystna z uwagi na wyższy udział w populacji gminy osób starszych (22,8% w 2022 r.) niż dzieci i młodzieży (19,2% w 2022 r.). Należy tu zwrócić uwagę na wysoki i stale rosnący współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi (wzrost z 28,4 w 2021 r. do 30,5 w 2023 r.).

W latach 2021-2023 liczba mieszkań w gminie zwiększała się z roku na rok (z 1.446 w 2021 r. do 1.465 w 2023 r.). Gmina nie posiadała mieszkań komunalnych ani lokali socjalnych.

Do wiodących funkcji gminy Troszyn pod względem przeznaczenia i użytkowania terenów należy rolnictwo. Ono też w życiu gospodarczym gminy odgrywa pierwszoplanową rolę. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego, w 2020 r. w gminie znajdowały się 784 gospodarstwa rolne, w tym 783 gospodarstwa indywidualne; najwięcej o powierzchni 15 ha i powyżej (252). Większość z działających w gminie gospodarstw (617) prowadziło sprzedaż swoich produktów, a 28 gospodarstw działało głównie i wyłącznie na własne potrzeby.

W latach 2021-2023 liczba podmiotów gospodarczych w gminie zwiększała się z roku na rok (z 326 w 2021 r. do 371 w 2023 r.). Na koniec 2023 r. najwięcej z nich działało w takich branżach, jak: budownictwo (77 podmiotów), handel i usługi w zakresie napraw (53) i przetwórstwo przemysłowe (50). Warto dodać, że w analizowanym okresie liczba osób bezrobotnych w gminie wzrosła (z 119 w 2021 r. do 131 w 2023 r.). Wśród osób pozostających bez pracy w 2023 r. większość stanowiły kobiety (83). W latach 2022-2023 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym był wyższy niż w 2021 r. (4,5% w 2021 r., 5,1 w 2022 r., 5,0% w 2023 r.).

Gmina prowadzi 3 placówki oświatowe – Szkołę Podstawową im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Troszynie, Szkołę Podstawową w Kleczkowie, Samorządowe Przedszkole w Troszynie oraz jedną placówkę opieki nad dziećmi do lat 3.: Żłobek Samorządowy w Troszynie. Do placówek oświatowych uczęszczało w 2023 r. 523 dzieci, a do żłobka 24 dzieci. Na terenie gminy funkcjonuje także, prowadzony przez powiat ostrołęcki, Zespół Szkół Powiatowych w Troszynie.

Działalność kulturalną w gminie realizuje Centrum Kultury w Troszynie oraz Biblioteka Publiczna w Troszynie. Działalność sportową prowadzi Klub KS CK Troszyn. Uprawianiu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w gminie sprzyja infrastruktura sportowa, obejmująca m.in. stadion w Troszynie oraz kompleks boisk „Orlik” zmodernizowany w 2023 r.

Opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy sprawuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Troszynie zapewniający leczenie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet pielęgniarstwa podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet położnej, poradnię medycyny szkolnej, promocji zdrowia, gabinet diagnostyczno-zabiegowy oraz punkt szczepień. Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych zapewnia Mazowiecki Szpital Specjalistyczny im. dr. Józefa Psarskiego w Ostrołęce, natomiast nocną i świąteczną pomoc lekarską dla mieszkańców powiatu zabezpiecza Petra Medica w Drężewie.

Główną instytucją realizującą zadania pomocy społecznej w gminie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Troszynie, a nad bezpieczeństwem publicznym jej mieszkańców czuwa Komenda Miejska Policji w Ostrołęce i funkcjonariusze Posterunku Policji w Czerwinie.

Na terenie gminy działają podmioty ekonomii społecznej, a główne obszary ich aktywności to: rozwój lokalny, sport i rekreacja oraz ratownictwo i bezpieczeństwo.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE

1. STOSOWANIE AGRESJI I PRZEMOCY PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNĄ ORAZ W ŚRODOWISKU RODZINNYM

Diagnoza zjawiska agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz w środowisku rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w gminie placówkach oświatowych. Badania te umożliwiły zdiagnozowanie środowiska szkolnego i rodzinnego pod kątem występowania agresji i przemocy, pozyskanie informacji na temat podejmowanych działań profilaktycznych i wychowawczych, form pomocy świadczonym uczniom stosującym agresję i przemoc oraz rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej, a także współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Do analizy przedłożono 3 ankiety z następujących placówek: Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Troszynie (liczba uczniów: 277), Szkoła Podstawowa w Kleczkowie (liczba uczniów: 78) oraz Technikum w Troszynie (liczba uczniów: 39).

Rozpoznanie środowiska szkolnego i rodzinnego pod kątem występowania agresji i przemocy

Szkoły prowadzą rozpoznanie środowiska szkolnego pod kątem występowania agresji i przemocy. Dzieje się to głównie poprzez obserwacje, rozmowy, badania ankietowe oraz współpracę z rodzinami uczniów.

Ankietowane placówki udzieliły mało wyczerpujących odpowiedzi na pytanie o wyniki prowadzonego przez nie rozpoznania. Szkoła Podstawowa w Troszynie dostrzega problem agresji i przemocy wśród uczniów, obserwuje przewagę przemocy psychicznej, wyrażanej głównie za pośrednictwem mediów społecznościowych oraz poprzez wykluczanie i wyśmiewanie. Technikum w Troszynie informuje wyłącznie o ujawnionych przypadkach agresji, z którymi

uczniowie mają pośredni i bezpośredni kontakt. W Szkole Podstawowej w Koleczkowie nie stwierdzono z kolei problemów agresji i przemocy.

Z udzielonych odpowiedzi nie wynika, czy i ewentualnie jaką wiedzę mają ankietowane placówki oświatowe w kwestii problemów agresji i przemocy w środowisku rodzinnym uczniów.

Podejmowane działania profilaktyczne i wychowawcze

Wszystkie ankietowane placówki podejmują działania profilaktyczne i wychowawcze zmierzające do przeciwdziałania agresji i przemocy. Realizowane są szkolne programy wychowawczo-profilaktyczne, organizowane są zajęcia z psychologiem i pedagogiem, spotkania i pogadanki z policjantem oraz warsztaty profilaktyczne, rozpowszechniane są ulotki i broszury poświęcone tematyce agresji i przemocy. Uczniowie uczestniczą w wydarzeniach artystycznych dotyczących profilaktyki oraz wydarzeniach integrujących zespoły klasowe.

Formy pomocy dla uczniów stosujących agresję i przemoc oraz rodzin zmagających się z problemem przemocy domowej

Uczniom wykazującym zachowania agresywne szkoły oferują pomoc psychologiczną i pedagogiczną w formie indywidualnej rozmowy i wsparcia oraz organizują dla nich zajęcia pomagające rozładować negatywną energię. W udzielonych odpowiedziach nie został poruszony problem ewentualnej przemocy domowej.

Współpraca z innymi instytucjami i organizacjami

Wszystkie ankietowane placówki podejmują współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania agresji i przemocy. Należą do nich m.in.: Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Centrum Kultury w Troszynie, Posterunek Policji i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Czerwinie oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Miejska Policji i Sąd Rejonowy w Ostrołęce.

Działania, jakie należałoby podjąć, by skutecznie przeciwdziałać zjawisku agresji i przemocy

Przedstawiciele ankietowanych szkół podstawowych podali, że dla skutecznego przeciwdziałania agresji i przemocy kluczowe jest kontynuowanie działań

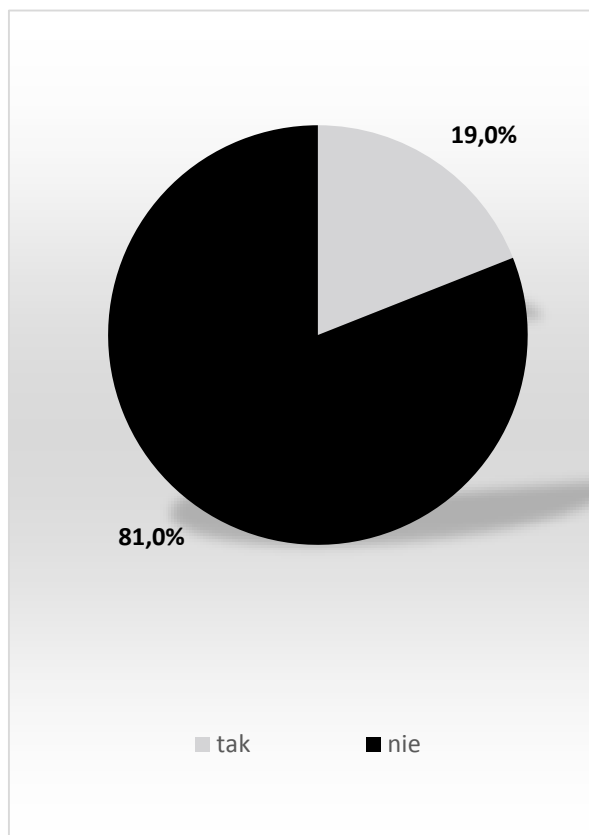
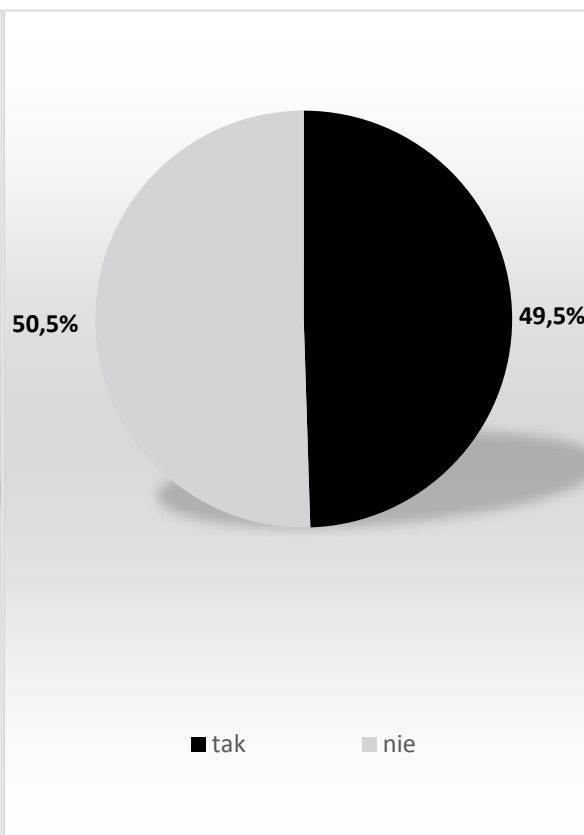
profilaktycznych, edukacja w temacie agresji i przemocy, bieżące monitorowanie zachowań uczniów i promowanie wartości (w domyśle rodzinnych, etycznych).

Z kolei przedstawiciel Technikum w Troszynie wskazał na potrzebę zmiany świadomości i przyspieszenia ścieżek prawnych – niestety bez rozwinięcia tematu. Możemy się jednak domyślać, że opowiada się za bardziej radykalnymi posunięciami niż wyłącznie profilaktyka, co do której wiadomo, że nie rozwiązuje problemu.

2. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ W ŚRODOWISKU LOKALNYM

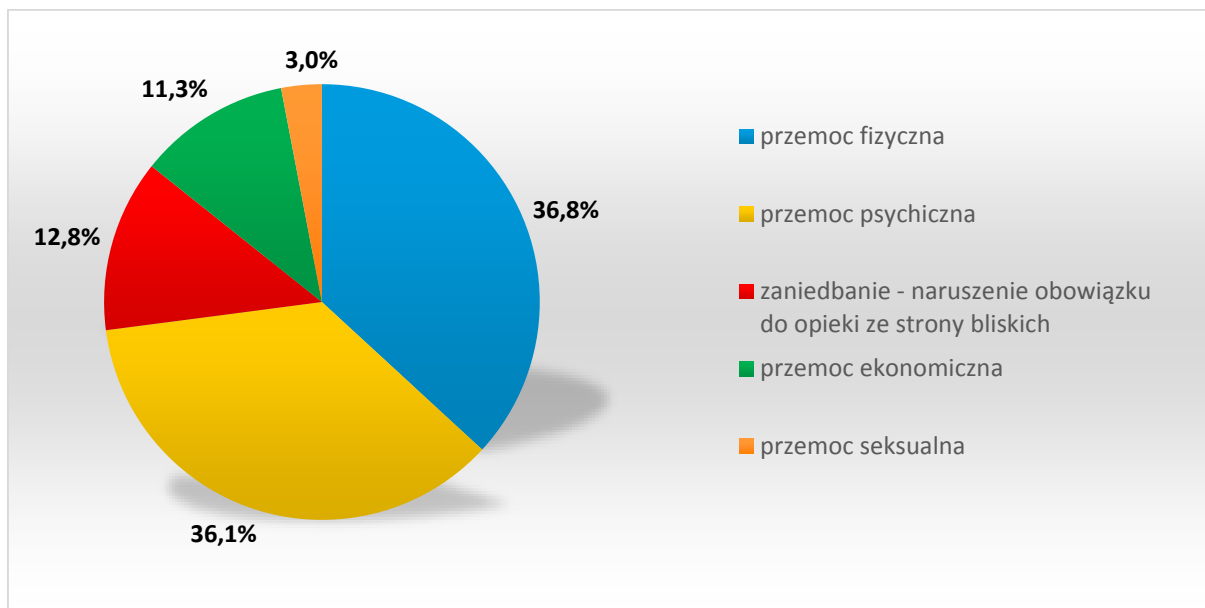
W ramach diagnozy zjawiska przemocy domowej przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Wójta Gminy Sekretarza Gminy, Skarbnika Gminy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 100 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszej kolejności zapytano badanych o doświadczenie i znajomość przypadków występowania przemocy domowej oraz o rodzaje przemocy domowej, jakie najczęściej występują w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 1. Czy doświadczyła Pani/doświadczył Pan przemocy?**Wykres 2. Czy słyszała Pani/słyszał Pan o osobach w gminie, które doświadczyły przemocy?**

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

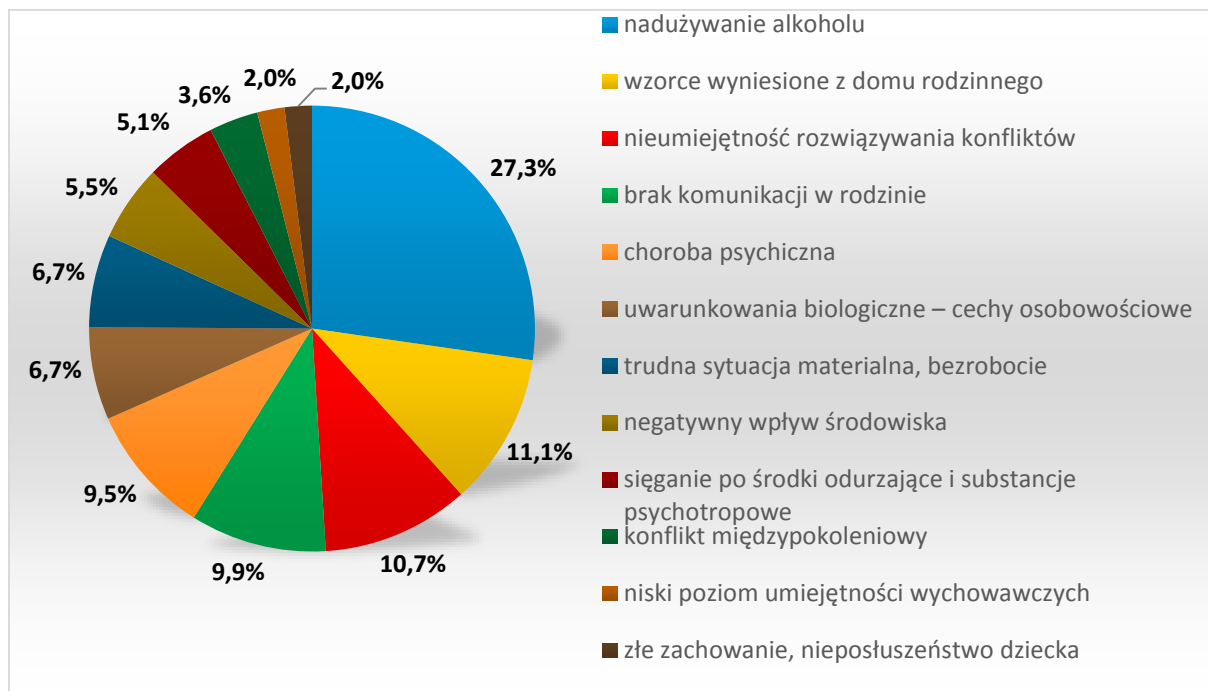
Zdecydowana większość badanych (81%) odpowiedziała, że nie doświadczyła przemocy, przy czym blisko 1/5 ankietowanych przyznała, że jej doznała. Jednocześnie 50,5% respondentów odpowiedziało, że słyszało o osobach w gminie, które doświadczyły tego problemu.

Wykres 3. Jakie rodzaje przemocy domowej najczęściej występują w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii respondentów najczęstszymi formami przemocy są przemoc fizyczna (36,8%) i psychiczna (36,1%) i a także zaniedbanie rozumiane jako naruszenie obowiązku do opieki ze strony bliskich (12,8%) oraz przemoc ekonomiczna (11,3%).

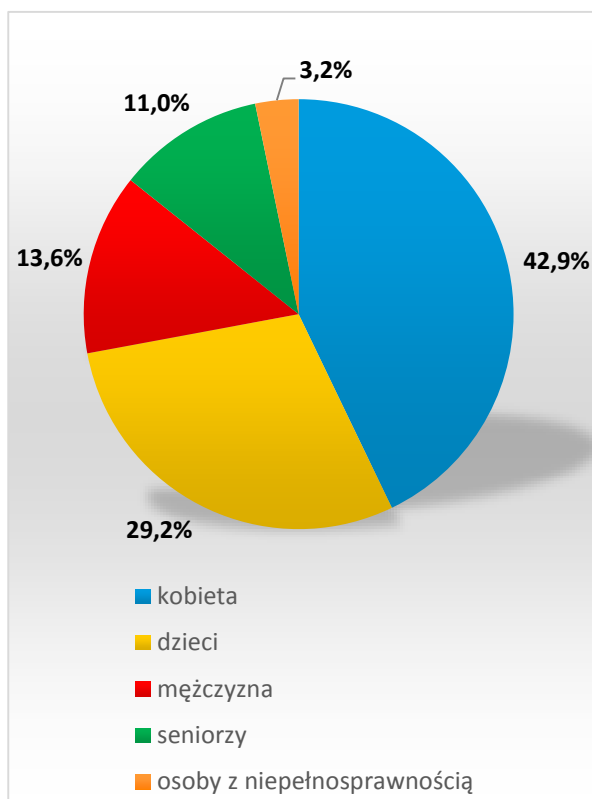
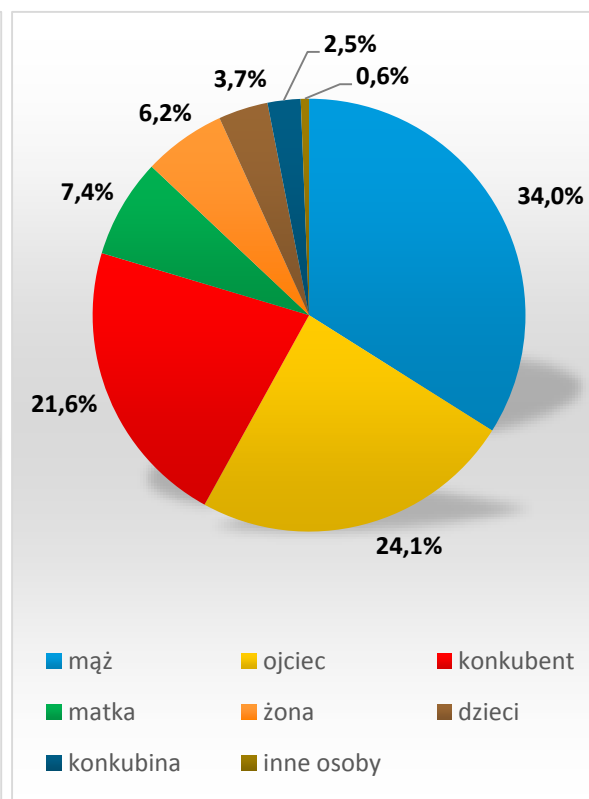
Odpowiadając na następne pytanie, badani wskazywali przyczyny przemocy domowej. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Najczęstsza przyczyna przemocy domowej

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem respondentów najczęstszymi powodami przemocy domowej są: nadużywanie alkoholu (27,3%), a także wzorce wyniesione z domu rodzinnego (11,1%), nieumiejętność rozwiązywania konfliktów (10,7%), brak komunikacji w rodzinie (9,9%) oraz choroba psychiczna (9,5%).

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów o wskazanie, kto najczęściej jest osobą doznającą przemocy domowej, a kto osobą stosującą przemoc. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

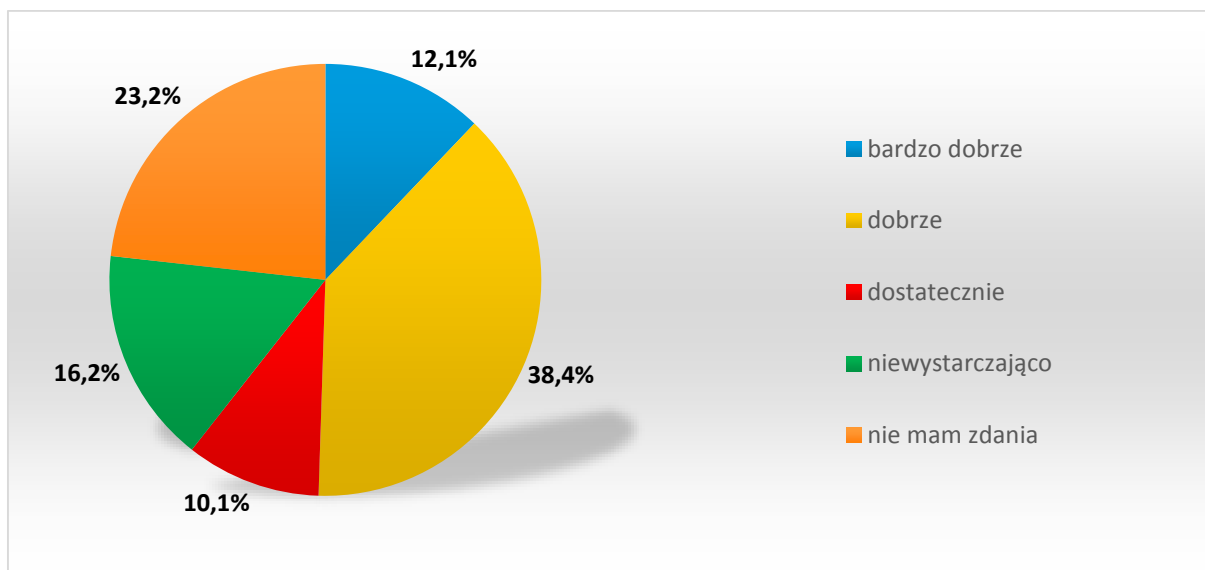
Wykres 5. Kto jest najczęściej osobą doznającą przemocy domowej?**Wykres 6. Kto jest najczęściej osobą stosującą przemoc domową?**

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według największej grupy ankietowanych, najczęściej osobami doznającymi przemocy domowej są kobiety (42,9%) i dzieci (29,2%). Jeśli natomiast chodzi o osoby stosujące przemoc, 34% respondentów wskazało, że tą osobą jest mąż, 24,1% że ojciec, a 21,6% że konkubent. Z danych tych wyłania się modelowy obraz przemocy domowej: osobami stosującymi przemoc są zazwyczaj mężczyźni (mężowie, ojcowie, konkubenci), a osobami doznającymi przemocy kobiety i dzieci.

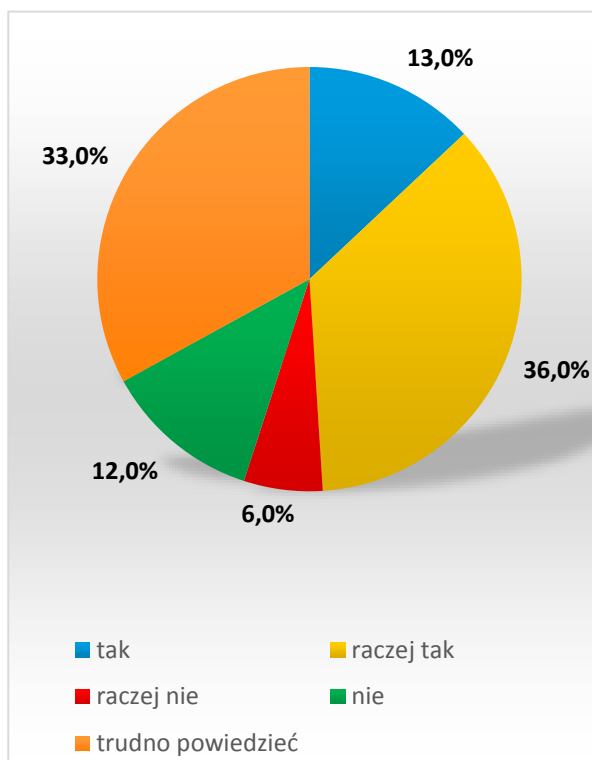
W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z przemocą domową oraz ofertę pomocy świadczonej osobom doznającym przemocy i stosującym przemoc. Uzyskane opinie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy domowej?

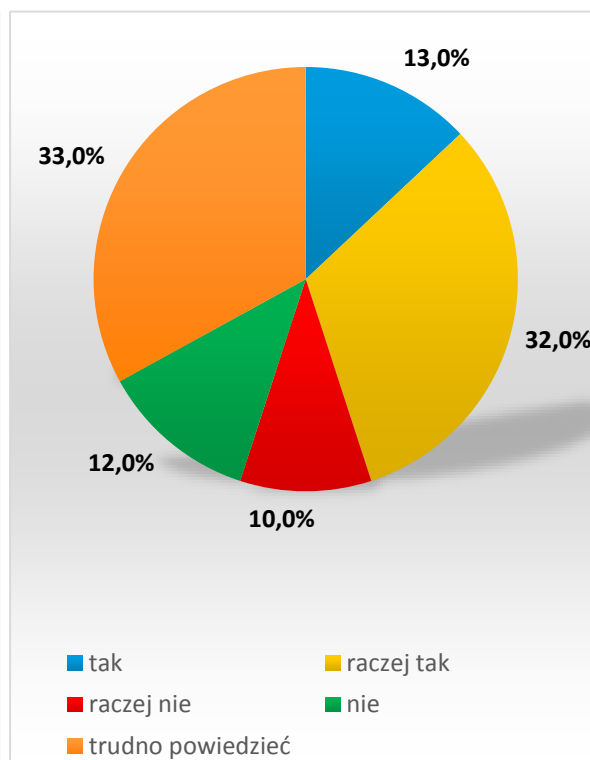

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 8. Czy oferta pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej w gminie jest wystarczająca?

Wykres 9. Czy oferta pomocy dla osób stosujących przemoc domową w gminie jest wystarczająca?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość badanych (łącznie 50,5%) dobrze lub bardzo dobrze oceniła prowadzoną w gminie działalność profilaktyczną związaną z problemem przemocy

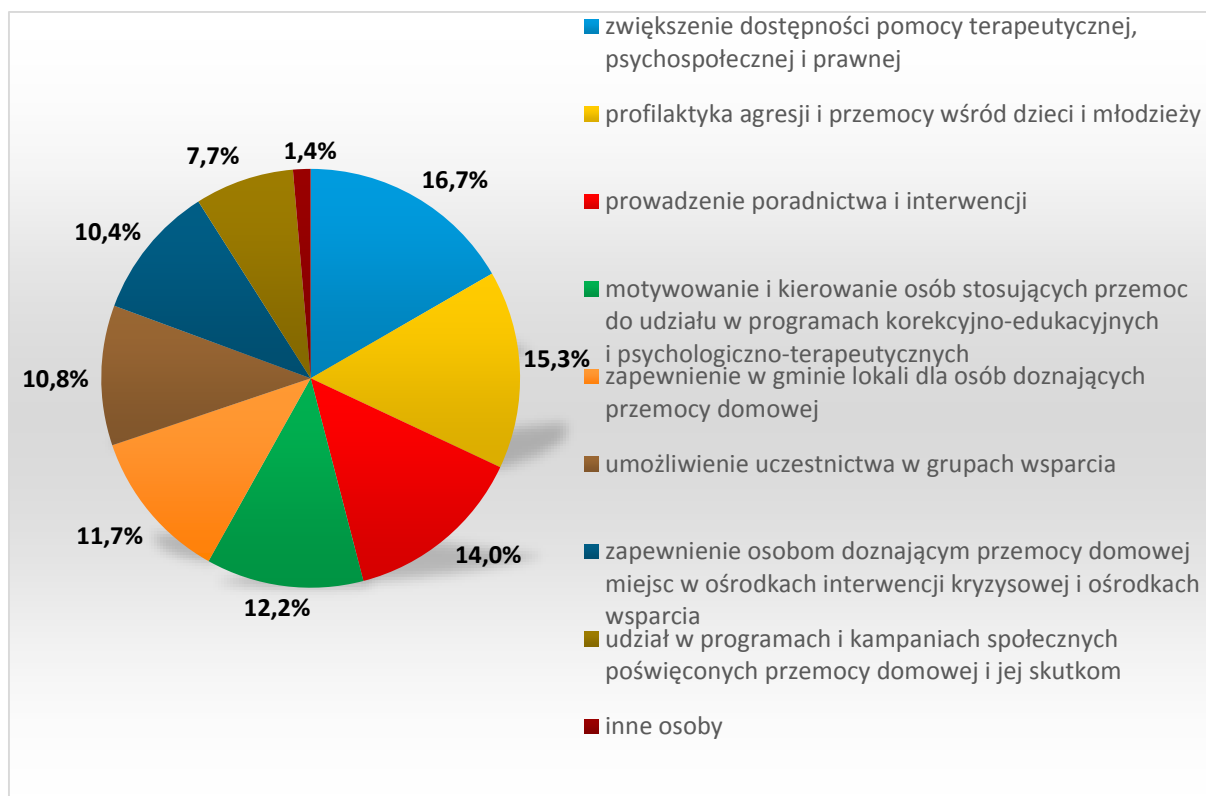
domowej, a 16,2% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niewystarczająca. Jednocześnie 23,2% respondentów nie miało zdania na ten temat.

W przypadku oceny dostępnej w gminie oferty pomocy dla osób doznających przemocy domowej, blisko połowa badanych (w sumie 49%) uznała, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca. Jednocześnie łącznie 18% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niewystarczająca lub raczej niewystarczająca, a 33% respondentów nie miało w tej sprawie zdania.

Gorzej została oceniona oferta wsparcia dla osób stosujących przemoc domową. Tym razem 45% ankietowanych uznało ją za raczej wystarczającą lub wystarczającą. Jednocześnie łącznie 22% badanych wyraziło negatywną opinię w tej sprawie, a 33% respondentów nie miało zdania.

Na koniec poproszono badanych o wskazanie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z przemocą domową. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 10. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej, należy przede wszystkim zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej, psychospołecznej i prawnej (16,7%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (15,3%) oraz poradnictwo i interwencje (14%), motywować i kierować osoby stosujące przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych (12,2%) oraz zapewnić w gminie lokale dla osób doznających przemocy domowej (11,7%).

3. ANALIZA SWOT

Przeprowadzona na potrzeby niniejszego dokumentu analiza SWOT posłużyła identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwoliła oszacować potencjał, jakim gmina dysponuje w tym obszarze oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom rodzin mieszkających na jej terenie.

Tabela 1. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
▪ działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego ▪ organizowanie kampanii informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy domowej ▪ zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ dostosowana do potrzeb oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ dobra znajomość środowiska lokalnego ▪ doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodzin, w których występuje przemoc	▪ niewystarczający dostęp rodzin z problemem przemocy domowej do wsparcia, w tym terapeutycznego, psychospołecznego i prawnego; brak w gminie punktu konsultacyjnego ▪ nieodpowiednia skala działań w zakresie poradnictwa i interwencji w szczególności działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową ▪ niewystarczające działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjno-szkoleniowe w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej ▪ brak grupy wsparcia dla osób i rodzin z problemem przemocy oraz lokali dla osób doznających przemocy domowej ▪ niepozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych

na przeciwdziałanie przemocy domowej
(np. z programów resortowych)

Szanse

- rosnąca świadomość społeczna na temat problemu przemocy domowej
- ogólnopolskie kampanie medialne poświęcone problematyce przemocy
- rozwój działalności profilaktycznej w obszarze przeciwdziałania przemocy
- dostępność w powiecie instytucji udzielających wsparcia osobom doświadczającym przemocy i stosującym przemoc, m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce
- zmiana przepisów prawa w celu umożliwienia skutecznego wsparcia rodzinom zagrożonym przemocą
- dalsze podnoszenie kwalifikację przez kadrę zajmującą się przeciwdziałaniem przemocy domowej
- dostępność środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie przemocy domowej, np. z programu resortowego

Zagrożenia

- kryzys funkcji rodziny; osłabienie więzi rodzinnych i społecznych, rozpad rodzin
- bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i bierność w rozwiązywaniu własnych problemów
- niechęć osób doświadczających przemocy do ujawniania przypadków jej stosowania i współpracy ze służbami pomocowymi
- brak gwarancji bezpieczeństwa dla osób doświadczających przemocy domowej
- niewystarczający poziom współpracy międzyinstytucjonalnej
- bierna i roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej
- brak organizacji pozarządowych zajmujących się wspieraniem osób i rodzin z problemem przemocy

4. POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB I RODZIN Z PROBLEMEM PRZEMOCY DOMOWEJ

W gminie Troszyn i w powiecie ostrołęckim funkcjonują podmioty udzielające pomocy i wsparcia dla osób i rodzin z problemem przemocy domowej. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Podmioty działające na rzecz osób i rodzin z problemem przemocy domowej z gminy

nazwa podmiotu	adres podmiotu
Ośrodek Pomocy Społecznej w Troszynie	ul. Słowackiego 13, 07-405 Troszyn
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Troszynie	ul. Słowackiego 13, 07-405 Troszyn
Zespół Interdyscyplinarny w Troszynie	ul. Słowackiego 13, 07-405 Troszyn
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Troszynie	ul. Szkolna 8, 07-405 Troszyn
Szkoła Podstawowa w Troszynie	ul. Szkolna 4, 07-405 Troszyn
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Czerwinie	ul. Piastowska 23a, 07-407 Czerwin
Komisariat Policji w Czerwinie	ul. Piastowska 3, 07-407 Czerwin
Poradnia Rodzinna w Ostrołęce	ul. Mazowiecka 2, 07-400 Ostrołęka
Poradnia Leczenia Uzależnień w Ostrołęce	ul. Artyleryjska 120, 07-400 Ostrołęka
Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu w Ostrołęce	ul. Jana Pawła II 120, 07-410 Ostrołęka
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce	ul. 11 Listopada 68, 07-410 Ostrołęka
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce	ul. Kościuszki 24, 07-410 Ostrołęka
Komenda Miejska Policji w Ostrołęce	ul. Korczaka 16, 07-409 Ostrołęka
Prokuratura Rejonowa w Ostrołęce	ul. Rejtana 2, 07-410 Ostrołęka
Sąd Okręgowy w Ostrołęce	ul. Gomulickiego 5, 07-400 Ostrołęka
Sąd Rejonowy w Ostrołęce	ul. Mazowiecka 3, 07-400 Ostrołęka

Źródło danych: Urząd Gminy Troszyn.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Troszynie

W latach 2022-2023 liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Troszyn, była niższa niż w 2021 r. (441 w 2021 r., 320 w 2022 r., 328 w 2023 r.), a liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie, zmniejszała się z roku na rok (377 w 2021 r., 320 w 2022 r., 308 w 2023 r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne (300 w 2021 r., 184 w 2022 r., 146 w 2023 r.). Jeśli natomiast chodzi o odbiorców świadczenia niepieniężnego, to po spadku w 2022 r., w kolejnym roku wzrosła liczba osób w rodzinach (257 w 2021 r., 209 w 2022 r., 233 w 2023 r.). Jednocześnie stale rosła liczba osób w rodzinach, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy (146 w 2021 r., 255 w 2022 r., 316 w 2023 r.).

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia OPS-u w latach 2021-2023 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny mające trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (liczba osób w rodzinach: 138 w 2021 r., 128 w 2022 r., 151 w 2023 r.); żyjące w ubóstwie (liczba osób w rodzinach: 152 w 2021 r., 112 w 2022 r., 88 w 2023 r.); dotknięte bezrobociem (liczba osób w rodzinach: 129 w 2021 r., 104 w 2022 r., 88 w 2023 r.); wymagające ochrony macierzyństwa i wielodzietności (liczba osób w rodzinach: 99 w 2021 r., 86 w 2022 r., 70 w 2023 r.) a także zmagające się z niepełnosprawnością (liczba osób w rodzinach: 44 w 2021 r., 49 w 2022 r., 50 w 2023 r.) oraz długotrwałą lub ciężką chorobą (liczba osób w rodzinach: 65 w 2021 r., 54 w 2022 r., 42 w 2023 r.).

Realizując zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, OPS zapewniał pomoc asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W latach 2021-2023 pracował 1 asystent rodziny, pod opieką którego pozostawały 4 rodziny w 2021 r. oraz po 5 rodzin w latach 2022-2023.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Troszynie stale diagnozuje środowisko pod kątem przemocy domowej oraz monitoruje rodziny zmagające się z tym problem, świadczy im wsparcie, udziela informacji osobom doświadczającym przemocy i stosującym przemoc na temat profesjonalnych placówek pomocowych oraz bierze udział w działaniach profilaktycznych. W latach 2021-2023 OPS przeprowadzał wywiady środowiskowe w związku z podejrzeniem występowania przemocy (po 6 w latach 2021-2022 i 3 w 2023 r.) oraz wizyty monitorujące u rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” (107 w 2021 r., 57 w 2022 r. i 47 w 2023 r.).

Liczba rodzin i osób w rodzinach, które w latach 2021-2022 otrzymały pomoc finansową z powodu przemocy, była niewielka (2 rodziny liczące 7 osób w 2021 r., 1 rodzina licząca 5 osób w 2022 r.). W 2023 r. przemoc domowa nie była powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Zespół Interdyscyplinarny w Troszynie

Ośrodek Pomocy Społecznej w Troszynie jest odpowiedzialny za obsługę organizacyjno-techniczną i finansową Zespołu Interdyscyplinarnego w Troszynie. Zespół ten tworzy grupa specjalistów współpracujących na rzecz realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowania i koordynowania działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu.

W latach 2021-2023 odbyło się odpowiednio 10, 9 i 9 spotkań Zespołu, w tym 2 spotkania po zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, co nastąpiło w 2 połowie 2023 r. Zgodnie z nowelizacją ustawy, Zespół powołał grupy diagnostyczno-pomocowe, które w okresie od września do grudnia 2023 r. spotkały się 3 razy. W latach 2021-2023 Zespół kierował osoby doznające przemocy i stosujące przemoc do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce oraz do psychologa w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Czerwinie, a także kierował sprawy do Sądu Rodzinnego (1 w 2021 r., po 2 w latach 2022-2023) oraz składał wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Troszynie (1 w 2021 r., 2 w 2022 r., w 2023 r. wniosków nie było).

W latach 2021-2023 do Zespołu wpłynęło odpowiednio 7, 6 i 7 Niebieskich Kart. Procedury, za wyjątkiem 1 w 2023 r., wszczyniała Policja. W analizowanym okresie nastąpiło zakończenie odpowiednio 10, 7 i 6 procedur „Niebieskie Karty”, z uwagi na ustanie przemocy i zrealizowanie indywidualnego planu działania oraz, dodatkowo 1 procedury w 2023 r., wskutek braku zasadności podejmowania działań. W latach 2021-2023 Zespół prowadził akcje informacyjne, w ramach których rozprowadzano ulotki, plakaty i opaski odblaskowe.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Troszynie

Komisja diagnozuje i monitoruje skalę uzależnień na terenie gminy, rozpoznaje środowiska dotknięte problemem, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu oraz pomaga w integracji społecznej osób uzależnionych, zajmuje się zwiększaniem dla nich dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, podejmuje działania w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

Komisja, przy współpracy m.in. z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Troszynie, Zespołem Interdyscyplinarnym, placówkami oświatowymi, opieki zdrowotnej, Policją oraz organizacjami pozarządowymi prowadzi działania informacyjne, edukacyjne i szkoleniowe w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, uzależnieniom behawioralnym i przemocy domowej,

promuje zachowania prozdrowotne i postawy abstynenckie, w szczególności wśród do dzieci i młodzieży, poszerza wiedzę mieszkańców w zakresie negatywnych konsekwencji społecznych i zdrowotnych uzależnień.

Komisja umożliwia także korzystanie ze specjalistycznego poradnictwa, terapii i rehabilitacji dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin, w tym osób doznających przemocy domowej. Dzieje się to poprzez wspieranie zatrudnienia socjalnego, rozwijanie lokalnego systemu wsparcia oraz wspomaganie działalności instytucji, osób fizycznych i podmiotów trzeciego sektora.

Łączna wysokość środków finansowych przeznaczonych w gminie na działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (domowej) wyniosła: 3.256 zł w 2021 r., 2.700 zł w 2022 r. i 2.665 zł w 2023 r.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce

Zadaniami realizowanymi przez Centrum z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej jest opracowanie i realizacja programów profilaktycznych mających na celu udzielenie pomocy specjalistycznej, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową; zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej, a także opracowywanie i realizowanie programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrołęce

Ośrodek czynny jest całą dobę, 7 dni w tygodniu. Świadczy poradnictwo specjalistyczne w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, podejmuje działania z zakresu interwencji kryzysowej oraz zapewnia schronienie osobom i rodzinom doznającym przemocy domowej lub mającym trudności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Komenda Miejska Policji w Ostrołęce, Posterunek Policji w Czerwinie

Funkcjonariusze Policji podejmują działania interwencyjne i prewencyjne w sytuacji wystąpienia przemocy domowej, biorą udział w zajęciach edukacyjnych dotyczących przemocy, prowadzą rozmowy profilaktyczne i pouczające, kierują do GKRPA lub, w sytuacji prowadzenia postępowania karnego, do prokuratury, wnioski

w przypadku nadużywania alkoholu i władzy rodzicielskiej, realizują procedurę „Niebieskie Karty”.

Z informacji Posterunku Policji w Czerwinie wynika, że w latach 2021-2023 na terenie gminy Troszyn przeprowadzono odpowiednio 1, 2 i 3 postępowania sprawdzające w związku z podejrzeniem przestępstwa z art. 207 KK, tj. o znęcanie się nad osobą najbliższą. Jedno postępowanie z 2022 r. zakończyło się wniesieniem aktu oskarżenia przeciwko osobie stosującej przemoc, którą okazał się 20 letni mężczyzna.

Współpracując z Zespołem Interdyscyplinarnym w Troszynie dzielnicowi monitorują środowiska dotknięte i zagrożone występowaniem przemocy. W latach 2022-2023 liczba wizyt policjantów w środowiskach znacznie się zmniejszyła w stosunku do 2021 r. (57 w 2021 r., 6, w 2022 r., 7 w 2023 r.). W Latach 2021-2023 funkcjonariusze kierowali także do Zespołu Interdyscyplinarnego założone przez siebie „Niebieskie Karty” (7 w 2021 r. i po 6 w latach 2022-2023).

Sąd Rejonowy w Ostrołęce, Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej

Sąd zajmuje się rozpoznawaniem spraw z zakresu prawa karnego, prawa rodzinnego i opiekuńczego. Wydział Rodzinny i Nieletnich realizuje określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu w sprawach karnych, rodzinnych i nieletnich.

Kuratorzy sądowi rodzinni zajmują się wykonywaniem orzeczeń sądowych poprzez pełnienie nadzorów orzekanych przez Sąd w sprawach nieletnich, którzy weszli w konflikt z prawem lub wykazują przejawy demoralizacji, w sprawach osób, którym Sąd ograniczył władzę rodzicielską lub zobowiązał do poddania się leczeniu odwykowemu. Kuratorzy rodzinni wykonują postanowienia Sądu w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką oraz orzeczenia o obecności kuratora przy kontaktach rodziców z dziećmi ustalonych przez Sąd. Przeprowadzają wywiady środowiskowe w postępowaniu wyjaśniającym, rozpoznawczym i wykonawczym.

Kuratorzy sądowi współpracują z organami samorządu terytorialnego, administracją państwową oraz instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami zajmującymi się opieką, pomocą i resocjalizacją w środowisku otwartym.

Gmina Troszyn współpracuje z Sądem Rejonowym w Ostrołęce oraz z funkcjonującym przy nim Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Czerwinie

Poradnia zajmuje się wspomaganiem wychowawczej funkcji rodziny m.in. poprzez porady i warsztaty dla rodziców, świadczy pomoc nauczycielom w rozwiązywaniu bieżących problemów dydaktyczno-wychowawczych, prowadzi działania mediacyjne i interwencyjne w sytuacjach konfliktowych, oferuje pomoc psychologiczną, pedagogiczną, logopedyczną i doradczą, realizuje profilaktykę zachowań przemocowych poprzez organizację zajęć, warsztatów i konkursów dotyczących m.in. radzenia sobie z emocjami, ćwiczenia postaw asertywnych, sposobów rozwiązywania konfliktów oraz przeciwdziałania cyberprzemocy i uzależnieniom.

Telefony zaufania

Poza podmiotami udzielającymi pomocy dla osób i rodzin z problemem przemocy domowej w gminie Troszyn oraz w powiecie ostrołęckim, wsparcie świadczą również m.in. Ogólnopolski Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” (tel. 22 668 70 00), Ogólnopolski telefon dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia” (tel. 800 120 002) oraz Policyjny Telefon Zaufania ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (800 120 226).

IV. CELE I ZADANIA

Celem głównym Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Troszyn na lata 2024-2030 jest **zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej poprzez udzielanie pomocy osobom jej doznającym oraz oddziaływanie na osoby ją stosujące**. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych i zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitoringowe.

Obszar 1.: Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Kierunki działań:

- Poszerzenie wiedzy mieszkańców gminy, w tym służb, na temat zjawiska przemocy domowej
- Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej
- Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych

zadania

1. Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w gminie

wskaźniki monitoringowe:

liczba przeprowadzonych diagnoz

czas realizacji: 2024-2030

realizatorzy/partnerzy

samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA, OPS, ZI, placówki oświatowe, oraz PCPR, OIK i Policja

2. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych poświęconych problemowi przemocy domowej

wskaźniki monitoringowe:

liczba lokalnych kampanii społecznych

czas realizacji: 2024-2030

samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA i OPS, oraz podmioty lecznicze, lokalne media i organizacje pozarządowe

3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej

wskaźniki monitoringowe:

liczba zrealizowanych działań

liczba osób, którym udzielono informacji na temat przeciwdziałania przemocy domowej

czas realizacji: 2024-2030

samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, oraz organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe

Zadania

4. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, oraz działania służące podniesieniu kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży

wskaźniki monitoringowe:

liczba placówek prowadzących poradnictwo
liczba osób, którym udzielono porady
liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej

czas realizacji: 2024-2030

realizatorzy/partnerzy

samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA, ZI, OPS, placówki oświatowe, oraz PCPR, OIK, PPP, ośrodki wsparcia, podmioty lecznicze

5. Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych z zakresu agresji i przemocy, m.in. w ramach szkolnych programów profilaktycznych

wskaźniki monitoringowe:

liczba dzieci objętych działaniami profilaktycznymi z zakresu agresji i przemocy

czas realizacji: 2024-2030

samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, placówki oświatowe, świetlice wiejskie, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, specjaliści, przedstawiciele GKRPA, OPS-u, Policji

Obszar 2.: Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej

Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Kierunki działań:

- Rozwój infrastruktury służącej udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz wypracowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami wchodzącymi w jej skład
- Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej
- Monitorowanie działań pomocowych

zadania

1. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego

wskaźniki monitoringowe:

liczba spotkań zespołu
liczba utworzonych w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych
liczba funkcjonujących grup diagnostyczno-pomocowych
liczba funkcjonujących grup diagnostyczno-pomocowych w danym w rozszerzonym składzie
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych

czas realizacji: 2024-2030

realizatorzy/partnerzy

samorząd gminy, w tym przedstawiciele OPS-u, GKRPA i placówek oświatowych, oraz przedstawiciele podmiotów leczniczych, Policji, organizacji pozarządowych i kuratorzy sądowi

zadania**realizatorzy/partnerzy**

2. Utworzenie w gminie punktu konsultacyjnego, świadczącego wsparcie m.in. osobom doznającym przemocy i ją stosującym

wskaźniki monitoringowe:

liczba punktów konsultacyjnych
liczba punktów profilaktyczno-interwencyjnych
liczba osób objętych w ich wsparciem w danym roku

samorząd gminy

czas realizacji: 2024-2030

3. Nawiązywanie, rozwijanie i wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej

samorząd gminy, podmioty i organizacje pozarządowe

wskaźniki monitoringowe:

liczba realizowanych projektów/działań w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej

czas realizacji: 2024-2030

4. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy, w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej

samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA, ZI, OPS, placówki oświatowe, oraz PCPR, OIK, podmioty lecznicze, lokalne media i organizacje pozarządowe

wskaźniki monitoringowe:

liczba opracowanych materiałów informacyjnych

czas realizacji: 2024-2030

5. Opracowanie i realizacja indywidualnych i grupowych działań edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową

samorząd gminy, w tym GKRPA

wskaźniki monitoringowe:

liczba osób uczestniczących w działaniach

czas realizacji: 2024-2030

6. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”

wskaźniki monitoringowe:

liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A”
liczba kontynuowanych procedur
liczba osób doznających przemocy domowej objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”
liczba wypełnionych formularzy „NK – A” (i „NK – C”)

samorząd gminy, w tym przedstawiciele OPS-u, GKRPA, placówek oświatowych, ZI i grup diagnostyczno-pomocowych, oraz przedstawiciele podmiotów leczniczych i Policji

czas realizacji: 2024-2030

zadania

7. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej dostępu do pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia lub innych grup samopomocowych

wskaźniki monitoringowe:

liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, rodzinnego
liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia, grupach samopomocowych

czas realizacji: 2024-2030

8. Realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej dla osób doznających przemocy domowej

wskaźniki monitoringowe:

liczba programów terapeutycznych
liczba osób w nich uczestniczących
liczba osób, które je ukończyły
liczba osób, które uczestniczyły w terapii indywidualnej psychologicznej (terapeutycznej)
liczba grup terapeutycznych
liczba grup wsparcia
liczba osób w nich uczestniczących

czas realizacji: 2024-2030

9. W razie potrzeby podejmowanie współpracy w celu zapewnienia osobom doznającym przemocy domowej pomocy w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej

wskaźniki monitoringowe:

liczba osób, które skorzystały z pomocy (w tym w formie schronienia) w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej

czas realizacji: 2024-2030

10. Zapewnianie ochrony dzieciom w razie zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową

wskaźniki monitoringowe:

liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w razie zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową

czas realizacji: 2024-2030

11. Tworzenie warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych

wskaźniki monitoringowe:

liczba lokali socjalnych przyznanych w pierwszej kolejności osobom doznającym przemocy domowej

czas realizacji: 2024-2030

realizatorzy/partnerzy

samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA, OPS, ZI, oraz PCPR, OIK, PPP, ośrodki wsparcia, podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe

samorząd gminy, samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe

samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, OPS, oraz samorząd powiatowy, w tym PCPR, OIK, oraz ośrodki wsparcia

samorząd gminy, w tym przedstawiciele OPS-u, oraz PCPR, OIK, przedstawiciele podmiotów leczniczych i Policji

samorząd gminy, w tym Urząd Gminy

zadania

12. Monitoring pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej

wskaźniki monitoringowe:

liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy domowej oraz na brak zasadności podejmowania działań
liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”
liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób u których przemoc domowa ustała

czas realizacji: 2024-2030

realizatorzy/partnerzy

samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, GKRPA, OPS, ZI

Obszar 3.: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

Kierunki działań:

- Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową oraz wypracowanie, wdrażanie i doskonalenie zasad współpracy pomiędzy podmiotami je realizującymi
- Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej
- Zwiększenie udziału osób stosujących przemoc domową w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych
- Realizowanie programów wspierających dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do utrwalenia i wzmocnienia zmian zapoczątkowanych oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi lub psychologiczno-terapeutycznymi

zadania

1. Rozpowszechnianie w gminie informatorów zawierających bazy teledresowe podmiotów realizujących działania adresowane do osób stosujących przemoc domową

wskaźniki monitoringowe:

umieszczenie informatorów na stronie internetowej gminy dwa razy w roku: do 15 lutego i do 15 sierpnia

czas realizacji: 2024-2030

realizatorzy/partnerzy

samorząd gminy, w tym Urząd Gminy, OPS, ZI

Zadania**realizatorzy/partnerzy**

2. Podejmowanie działań wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”

wskaźniki monitoringowe:

liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”
 liczba wypełnionych formularzy „NK – D”
 liczba wszczętych
 liczba zakończonych postępowań przygotowawczych poprzez sporządzenie aktu oskarżenia
 liczba zakończonych postępowań przygotowawczych poprzez umorzenie postępowania
 liczba odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową

samorząd gminy, w tym przedstawiciele OPS-u, GKRPA, placówek oświatowych, ZI i grup diagnostyczno-pomocowych, oraz przedstawiciele podmiotów leczniczych i Policji

czas realizacji: 2024-2030

3. Współdziałanie oraz wymiana informacji z Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej

wskaźniki monitoringowe:

liczba przekazanych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez inne służby w tym w szczególności przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc

samorząd gminy, w tym OPS, oraz Policja, kuratorska służba sądowa,

czas realizacji: 2024-2030

4. Motywowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych

wskaźniki monitoringowe:

liczba osób, które zmotywowano do udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych
 liczba osób, wobec których grupa diagnostyczno-pomocowa wniosowała do ZI o wydanie skierowania do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową
 liczba osób, które zostały skierowane do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową
 liczba osób, które przystąpiły do programów
 liczba osób które ukończyły program

samorząd gminy, w tym GKRPA, OPS, ZI i grupy diagnostyczno-pomocowe, oraz PCPR

czas realizacji: 2024-2030

zadania

5. Motywowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach oddziaływań psychologiczno-terapeutycznych

wskaźniki monitoringowe:

liczba osób, które zmotywowano do udziału w programach oddziaływań psychologiczno-terapeutycznych

liczba osób, które po ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej

czas realizacji: 2024-2030

realizatorzy/partnerzy

samorząd gminy, w tym GKRPA, OPS, ZI i grupy diagnostyczno-pomocowe, oraz PCPR

Obszar 4. Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Cel: Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Kierunek działań:

- Podnoszenie i wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

zadania

1. Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

wskaźniki monitoringowe:

liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych

liczba uczestników szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

czas realizacji: 2024-2030

realizatorzy/partnerzy

samorząd gminy, samorząd powiatowy, samorząd wojewódzki

2. Zapewnienie osobom pracującym bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową wsparcia w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia

wskaźniki monitoringowe:

liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego

liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych

liczba osób w nich uczestniczących)

czas realizacji: 2024-2030

samorząd gminy, samorząd powiatowy, samorząd wojewódzki, organizacje pozarządowe

V. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Troszyn na lata 2024-2030 będą mieszkańcy gminy, w tym:

- dzieci i młodzież,
- osoby i rodziny zagrożone przemocą domową,
- osoby doznające przemocy domowej,
- świadkowie przemocy domowej
- osoby stosujące przemoc domową,
- służby, w tym instytucje i organizacje pozarządowe, zajmujące się problematyką przemocy domowej.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że realizacja zadań wyznaczonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Troszyn na lata 2024-2030 przyczyni się do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy poprzez:

- podniesienie świadomości i poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat problemu przemocy domowej oraz jego mechanizmów i skutków,
- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podniesienie jakości usług i lepszą dostępność pomocy świadczonej osobom i rodzinom zagrożonym przemocą lub jej doznającym, w tym pomocy w placówkach oferujących całodobową pomoc,
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, w tym zwiększenie ich udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, psychologiczno-terapeutycznych oraz edukacyjnych lub/i wspierających,
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób i rodzin zagrożonych przemocą i doznających przemocy oraz osób ją stosujących.

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Troszyn na lata 2024-2030 będzie finansowana:

- z budżetu gminy,
- ze środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Na realizację Programu w 2024 r. przewidziano w budżecie środki finansowe w wysokości 8.000 zł.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w latach 2025-2030 zostanie ujęta w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Gminy.

VIII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Troszyn na lata 2024-2030 będzie Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Troszynie. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Skuteczność wdrożenia Programu będzie m.in. zależała od posiadanych i pozyskanych środków finansowych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne z przyjętymi w nim zadaniami.

Monitoring Programu, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będzie prowadzony corocznie. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku.

Do oceny wdrożenia sformułowanych w Programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Koordynator realizacji Programu przedstawi Radzie Gminy sprawozdanie z jego realizacji. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

Monitoring programu dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jego ewaluacji, która umożliwia ustalenie rzeczywistych

rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ. Zostanie ona przeprowadzona przez Koordynatora realizacji Programu po zakończeniu jego realizacji i ujęta w ramach poszerzonego o ewaluację sprawozdania z realizacji dokumentu za 2030 r.

SPIS TABEL I WYKRESÓW**Tabele:**

Tabela 1. Analiza SWOT.....	18
Tabela 2. Podmioty działające na rzecz osób i rodzin z problemem przemocy domowej z gminy	20

Wykresy:

Wykres 1. Czy doświadczyła Pani/doświadczył Pan przemocy?	12
Wykres 2. Czy słyszała Pani/słyszał Pan o osobach w gminie, które doświadczyły przemocy?	12
Wykres 3. Jakie rodzaje przemocy domowej najczęściej występują w gminie? ..	13
Wykres 4. Najczęstsza przyczyna przemocy domowej	14
Wykres 5. Kto jest najczęściej osobą doznającą przemocy domowej?	15
Wykres 6. Kto jest najczęściej osobą stosującą przemoc domową?.....	15
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy domowej?	16
Wykres 8. Czy oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej w gminie jest wystarczająca?.....	16
Wykres 9. Czy oferta pomocy dla osób stosujących przemoc domową w gminie jest wystarczająca?.....	16
Wykres 10. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej?	17